

Hoe inzetbaar is *Op weg naar rekenen*?

De aanleiding

Mieke Verspeek is werkzaam binnen de stichting Veldvest in Noord-Brabant. Leerkrachten van verschillende basisscholen binnen deze stichting gaven aan dat zij goed in beeld hebben welke kleuters moeite hebben met voorbereidend rekenen, maar dat een gestructureerde aanpak om hen goed te begeleiden ontbrak. Graag zouden ze de kinderen een gestructureerde, beredeneerd en betekenisvol aanbod op maat geven. Mieke onderzocht of het programma *Op weg naar rekenen* aan zou kunnen sluiten bij de hulpvraag van de leerkrachten. Ze keek hierbij naar de effecten van het programma, de betrokkenheid van de kinderen, het programmamateriaal en de duidelijkheid van de instructie. Dit deed zij tijdens het schooljaar 2012-2013 in het kader van de Master Special Educational Needs te Eindhoven.

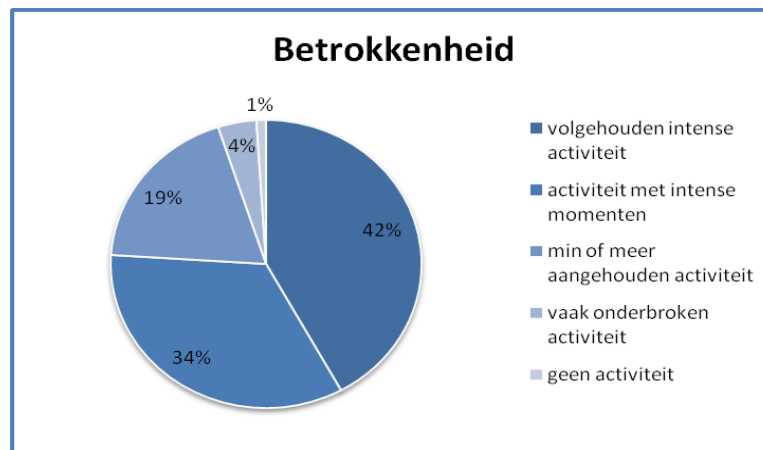
Het onderzoek

Vier scholen binnen de stichting deden mee aan het onderzoek. Op deze scholen is de Cito Rekenen voor Kleuters afgenomen. Kinderen met een lage C, D of E-score zijn vervolgens getoetst met de Utrechtse Getalbegrip Toets - Revised (versie A), om na te gaan bij welke vaardigheden zij de meeste problemen ervaren. In totaal deden negentien kinderen, verdeeld over vier groepjes van vier en een groepje van drie mee aan het onderzoek. Tijdens het onderzoek is gekozen voor de aanbiedingsvorm 'leerlingspecifiek traject'. Dit betekent dat een combinatie van taken wordt samengesteld die het beste aansluiten bij de gebieden waarop de kinderen zwak scoorden. De groepjes kregen 10 sessies aangeboden, verspreid over vijf weken (tweemaal per week). De leerkrachten vulden na iedere sessie een vragenlijst in over de betrokkenheid van de kinderen (ahv de Leuvense betrokkenheidsschaal voor kleuters), het programmamateriaal en de duidelijkheid van de instructie. Ook polste Mieke de mening van de deelnemende leerlingen. Na afloop van de vijf weken (nameting) is de eindsituatie vastgesteld met de Utrechtse Getalbegrip Toets - Revised (versie B).

De resultaten

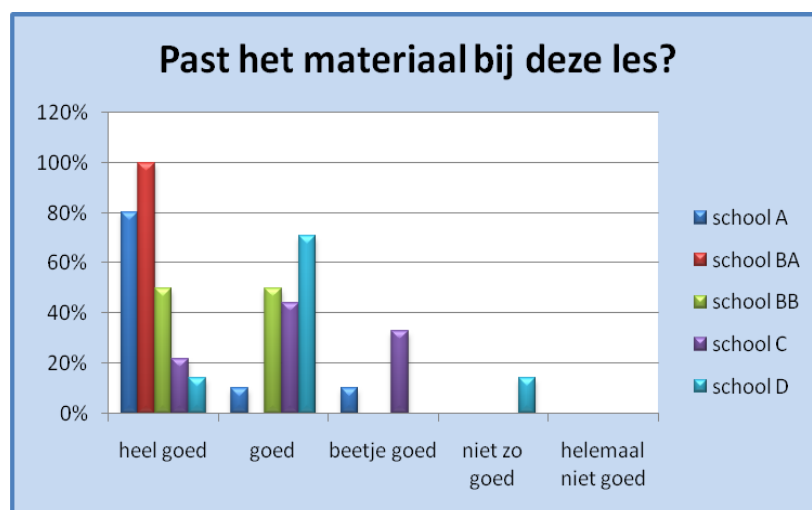
Effecten: Alle interventiegroepen hebben op de nameting hoger gescoord dan de voormeting. Vijftien van de leerlingen laten vooruitgang zien, vier van de leerlingen niet. Zij hebben blijkbaar minder baat gehad bij de interventie dan de andere 15 leerlingen.

Betrokkenheid: De leerkrachten hebben 156 keer een beoordeling gegeven aan de concentratie van de leerlingen. Zie Figuur 1 voor de verdeling. Hieruit blijkt dat er 70 keer sprake was van volgehouden intense concentratie, waarbij ze de activiteit niet los konden laten, en 49 keer een concentratie waarbij leerlingen dat prikkels uit de omgeving hen niet echt konden verleiden.

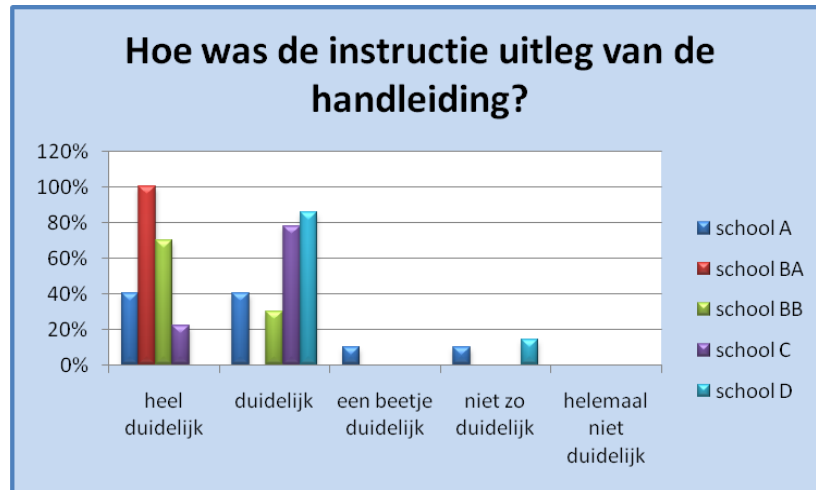
Figuur 1. Betrokkenheid van de leerlingen tijdens de sessies

Programma materiaal: Uit Figuur 2 blijkt dat de leerkrachten de materialen over het geheel genomen passend vonden bij de sessies. In totaal zijn er 46 sessies beoordeeld. 41 van deze sessies werden als goed of heel goed beoordeeld.

Figuur 2. Passendheid van het programmamateriaal

Duidelijkheid instructie: De instructie in de handleiding staat letterlijk uitgeschreven. De handleiding wordt voornamelijk als duidelijk of heel duidelijk beoordeeld (Figuur 3). Van de 46 lessen is dit 43 keer.

Figuur 3. De duidelijkheid van de instructie in de handleiding

Gesprekjes met kinderen. Uit de gesprekjes met kinderen blijkt dat zij vooral de verschillende werkvormen positief benoemen. Enkele voorbeelden: “Het springen op de tegels was leuk.” “Ik vond het telefoonspel het leukst. Ik heb geleerd om cijfers in mijn hoofd te onthouden.” “Ik vond het voelen het leukst, dat kriebelde wel lekker.”

De conclusie

Uit het onderzoek van Mieke blijkt dat het trainen van getalbegrip door middel van *Op weg naar rekenen* effectief is. De deelnemende leerkrachten geven aan dat de materialen goed bij de sessies pasten, evenals de instructie in de handleiding. De leerlingen beoordelen de werkvormen positief. Ze benoemen daarbij spelletjes, zingen en springen. De betrokkenheid van de leerlingen wordt over het algemeen goed tot zeer goed beoordeeld. Hieruit kunnen we concluderen dat de kleuters voldoende handelend bezig zijn geweest.

Een leerkracht:

‘Ik heb genoten van het enthousiasme van de kinderen tijdens de rekenlessen. Het is sowieso fijn om met kinderen in een klein groepje te werken. Ik heb weer veel ideeën opgedaan om het rekenen aantrekkelijker en uitdagender te maken. Ik ga deze ideeën zeker gebruiken; ook voor de rest van de groep (doe ik nu ook al). Het is een verrijking zowel voor de kinderen als voor mijzelf!’